

CARL R TERSMEDEN:

Sverige i EG

Den hotande stagnationen inom svensk industri kan förbytas i motsatsen, när näringslivet får tillgång till EGs marknad och de nuvarande systemfelen i Sverige justerats. Sveriges stabila, demokratiska traditioner kan bli en tillgång, när de nyare demokratierna skall integreras i EG.

Skogen och malmen behövs för att säkerställa råvarubasen för den europeiska industrin. På forskningsområdet har vi åtskilligt av intresse för framtida kolleger. Men det gäller för svenskarna att framstå som goda européer i alla avseenden när vi väl kommer med i EG. Vi måste sluta tro, att svenska lösningar med nödvändighet är bättre än alla andras.

Carl R Tersmeden var tidigare chef i 16 år för SAFs och Industriförbundets kontor hos EG i Bryssel.

En i våras gjord enkät från EG-kommissionen utvisade, att 89 % av Gemenskapens medborgare skulle välkomna ett svenskt medlemskap i EG. Detta tyder på, att Sverige bilden i EG-länderna i allt väsentligt är positiv. Sverige är ju också en stabil demokrati med ett rikt utvecklat näringsliv och en i grunden sund ekonomi, även om de ekonomiska kurvorna för närvarande visar på en sämre utveckling i Sverige än genomsnittet inom Gemenskapen. Detta beror på vissa, välkända systemfel i Sverige, såsom ett orimligt skattetryck, en övertung offentlig sektor, statliga monopol och statlig dirigism och förmyndarmentalitet i olika sammanhang. Dessa systemfel torde dock kunna rättas till med hjälp av en borgerlig regering och stöd från Gemenskapen, när vi väl blivit medlemmar. Den hotande stagnationen inom näringslivet, särskilt industrin, kan förbytas i sin motsats, när näringslivet får tillgång till EGs stora marknad och de ovan berörda systemfelen justerats.

EG består för närvarande av nio stabila demokratier och tre länder, som är på god väg att utveckla sig till sådana, mycket tack vare hjälpen och stödet från EG. Jag tänker då givetvis på Grekland, Spanien och Portugal. Ytterligare minst fyra länder, där demokratin är antingen näst intill obefintlig eller ännu så länge inte helt säkerställd, har anmält sitt intresse för medlemskap, nämligen Turkiet, Polen, Ungern och Tjeckoslovakien. Sveriges stabila, demokratiska traditioner kan bli en tillgång, när de nyssnämnda länderna skall integreras i Gemenskapen. Den svenska vanan att söka lösningar på allt med fredliga medel kan kanske också var till nytta.

Bättre förutsättningar för företagen

Sverige har i förhållande till sin storlek ett ovanligt stort antal internationellt välkända, multinationella företag, varav flertalet har sin huvudmarknad inom den Europeiska Gemenskapen. Dessa företag passar väl in i den europeiska strukturen och är till stor del redan integrerade i EG. Svenskt medlemskap skulle emellertid bjuda än bättre förutsättningar för företagen inom EG till samarbete med de svenska företagen, då det ju inte längre

EG har redan engagerat sig i finansieringen av en ny nivå för malmbrytning i Kirunagruvan för att säkerställa malmtillgången.

skulle kvarstå hinder i form av gränskontroller, ursprungsregler, olika regler för forskningssamarbete m m. Även många svenska mindre företag, där innovationskraften är stor, liksom initiativförmågan, kan bli goda tillskott till det europeiska näringslivet. Det är glädjande att konstatera, genom deras besök här i Bryssel, att många Norrlandskommuner och Norrlandsföretag redan är i färd med att förbereda sig för det svenska medlemskapet. Det är ju nämligen så, att de som förbereder sig i tid, har de största möjligheterna att utnyttja alla de stora fördelarna av den gemensamma marknaden.

Svenska råvarutillgångar, särskilt skog och malm, behövs för att säkerställa råvarubasen för den europeiska industrin. EG har redan engagerat sig i finansieringen av en ny nivå för malmbrytning i Kirunagruvan för att på så sätt säkerställa malmtillgången, om politiska eller andra svårigheter skulle uppstå ifråga om leve-

ranser från mera avlägset liggande länder. Den svenska skogsråvaran tillvaratas så gott som uteslutande av svenska företag, som emellertid kan förse den europeiska kontinenten med papper och andra skogsprodukter, varav behovet ständigt ökar.

På forskningsområdet torde vi ha åtskilligt av intresse för framtida kolleger inom EG. Såväl våra universitet och andra forskningsinstitutioner som våra företag har framstående forskare, särskilt inom sådana områden som skog, papperstillverkning, fredlig framställning av atomkraft, informationsteknologi, vapenteknologi, miljövård och läkemedelsframställning. Svenska företag och institutioner deltar redan i viss utsträckning i EGs olika forskningsprogram, men kommer i framtiden att kunna delta på jämställd basis utan de reservationer, som nu föreligger.

Inom svensk arbetsmarknad har tillämpats åtskilliga, framgångsrika metoder för huvudsakligen kortsiktiga lösningar av arbetslöshetsproblem och även i vissa fall mer långsiktiga, såsom omskolning och utbildning till yrken, där efterfrågan är stadig eller ökande. Det dåliga rykte, som svensk arbetsmarknadspolitik i viss utsträckning fått utomlands under senare år, hänför sig till det förhållandet, att man använt densamma till att dölja den verkliga arbetslösheten. Bortsett härifrån torde det emellertid finnas åtskilligt att hämta för andra intresserade inom EG. Däremot torde vi aldrig kunna övertyga våra EG-kolleger om, att det går att lösa arbetslösheten enbart med arbetsmarknadspolitiska åtgärder, istället för att ta itu med inflation och strukturella problem.

Sverige är fortfarande ett rikt land. Ett

EG-medlemskap ger oss bättre förutsättningar att förbli så. Under överskådlig tid kommer vi under alla förhållanden att vara mycket rikare än vissa andra EGländer, såsom Grekland, Portugal, Irland och även Spanien. Vi kommer därför säkerligen att få lämna substansiella nettobidrag till EGs strukturfonder, som är avsedda att lyfta upp mindre utvecklade regioner till en nivå, liknande den man har i de nu bäst utvecklade regionerna eller länderna. Svenska företags investeringar i de nyss nämnda länderna ger goda bidrag till deras utveckling, såväl ekonomiskt som tekniskt. När återstående hinder för samarbete mellan svenska företag och företag inom EG avskaffats, kommer säkert bidragen från våra företag att öka.

Den europeiska kulturen

Kommer vi också att kunna lämna positiva bidrag till utvecklingen av den europeiska kulturen?

”All bildning står på ofri grund till slutet, blott barbariet var en gång fosterländskt”, säger Tegner.

Vi har ju dock sedan 1700-talet kunnat lämna icke föraktliga bidrag till såväl kultur som vetenskap. I modern tid har svensk film genom Ingmar Bergman m fl fått ett högt anseende i Europa. Också våra operasångare, körsångare och symfoniorkestrar har skördat betydande framgångar. Enligt en för mig obediöbar och icke alltid angenäm hörsägen lär vi dessutom vara framstående på popmusikens område. När det gäller litteraturen, är vi självfallet starkt hämmade av språk-

ket. Många européer känner dock till och uppskattar både Strindberg och Selma Lagerlöf men knappast någon av våra moderna författare.

Vi måste också vara öppna för, att det finns andra uppfattningar om Europas utveckling än den gängse, svenska. När vi ännu gick i djurhudar eller i vart fall innan vi lärt oss läsa och skriva, hade man i stora delar av det som idag är den Europeiska Gemenskapen en högt utvecklad kultur,

Vi torde aldrig kunna övertyga våra EG-kolleger om att det går att lösa arbetslösheten enbart med arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

grundad på grekiska och romerska förebilder. Det gäller sådana områden som litteratur, musik, arkitektur, lagstiftning, religion etc. Innan det ens fanns ett stenhus i Sverige och medan vi ännu blotade till Oden och Frej, fanns det redan katedraler i Frankrike, England och Irland. Man ser ofta något annorlunda på historien på den europeiska kontinenten. Mina barn gick i skola i Bryssel för c:a tjugo år sedan. Där lärde de sig bl a, att Frankrike vann det 30-åriga kriget. Sverige synes över huvudtaget icke ha deltagit. I Bayern hotar man ännu barnen med att svensken kommer, om de inte är snälla. Det finns sålunda olika uppfattningar om Sveriges roll i Europas utveckling. Vi kan inte utgå från, att vår egen är känd och accepterad, ens av våra egna barn. De senare tycks ju numera inte ens få rudimentära kunskaper i vår historia via skolan.

Att vara goda européer

Så vill jag nämna en mycket känslig fråga. När vi väl kommer med i EG, måste vi framstå som goda européer i alla avseenden. Skulle EG i en framtid besluta att självt ta hand om sitt eget försvar, har vi förhoppningsvis ännu förutsättningar att lämna ett bidrag, om vi vågar och vill. Det

Vi bör inta den plats i EG som vår storlek, vår utvecklingsnivå och våra kunskaper och möjligheter att bidra på olika områden berättigar oss till – varken mer eller mindre.

sistnämnda gäller dock blott under förutsättning, att vi inte fortsätter att med jämna mellanrum halvera vårt försvar. I så fall torde det på andra sidan år 2000 bli tämligen ointressant, men "perish the thought" som Sir Humphrey brukar säga. En ofta återkommande kritik från mer ut-satta europeiska länder mot Sverige har varit, att vi, när fara hotat, dragit oss undan med eftergifter åt diktatorer och låtit andra betala priset i blod och förstörelse. Det skulle betyda mycket för vår europeiska image, om vi på detta område slutade att anse oss vara förmer än andra

med rättighet att hålla oss utanför. Det är knappast troligt, att Danmark, Holland eller Belgien har mindre önskan än Sverige att leva i fred. Dessa länder drar sig emellertid inte undan sitt ansvar för den gemensamma saken.

Till sist är det alldeles nödvändigt, om och när vi kommer med i EG, att vi slutar att tro, att svenska lösningar med nödvändighet är bättre än alla andras. Exempelvis lär ju den tyska sjukvården vara både bättre och billigare än den svenska. Patienterna behöver icke stå i några köer och behöver heller inte betala för vården. Vi måste också bli öppna för att ge och ta i den kohandel, som EGs beslutsprocess rätt ofta utgör. De lösningar som förhandlas fram, stämmer kanske icke alltid med de hittillsvarande svenska, men behöver för den skull inte vara sämre. Understundom kan det emellertid vara så. Då gäller det att kunna acceptera smärre försämringar, sett från svensk synpunkt, med tanke på allt det goda vi vinner från EG-medlemskapet, sett såsom helhet. Vi måste helt enkelt sluta tro, att Sverige ensamt kan styra utvecklingen, vare sig det gäller EG eller världen i övrigt. Vi bör inta den plats i den Europeiska Gemenskapen, som vår storlek, vår utvecklingsnivå och våra kunskaper och möjligheter att bidra på olika områden berättigar oss till – varken mer eller mindre.